

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER

PÅTALEVEDTAK

Dok. nr. 12

SAK NR 13870765 619/16-123

**SØR-ØST POLITIDISTRIKT MELDER OM AT POLITIFØRSTEBETJENT A
KAN HA UTVIST UFORSIKTIG OMGANG MED SKYTEVÅPEN**

Anmeldelsen

Torsdag 22. september 2016 oversendte Sør-Øst politidistrikt anmeldelse mot politiførstebetjent A for mulig uforsiktig omgang med skytevåpen. Hendelsen fant sted lørdag 10. september ca. kl. 19.46 ved Lundegata 6 i Skien sentrum. Det fremgikk at politiet tidligere samme dag hadde mottatt melding om at en person var sett i Skien sentrum med pistol. Tre patruljer søkte etter vedkommende og det ble kl. 19.13 gitt beværningsordre med etthåndsvåpen. Innsatsleder avsluttet oppdraget kl. 19.38 uten at den aktuelle personen var funnet. Kl. 19.46 registrerte operasjonssentralen at det hadde skjedd et vådeskudd fra politiets side. I politiets Politioperative register fremkom at patrulje "B21 v/E" meldte at kollegaen avfyrte et vådeskudd i forbindelse med tøm våpen og våpen tilbake i nedlåst skrin. Dette skjedde ved patruljebilen ved Ibsenhuset. Ingen er skadd, men flere forbipasserende så/hørte dette". Det fulgte videre av anmeldelsen at Spesialenheten ble varslet og det ble avtalt at våpenet skulle sikres.

Anmeldelsen er skrevet av politiinspektør C ved Sør-Øst politidistrikt. I anmeldelsen går frem at han var i kontakt med politibetjent E torsdag 22. september 2016. Det kom da frem at det "...var foretatt en prosedyrefeil under tømning/nedspenning av våpenet som resulterte i at det ble avfyrte et utilsiktet skudd i bakken. Magasinet var ikke tatt ut i begynnelsen/under prosedyren noe som medførte at en ny patron kom inn i kammeret når sliden ble ført fram før nedspenning." I henhold til anmeldelsen gikk skuddet i bakken ved tjenestebilen og tomhylsen ble funnet inne i bilen.

Vedlagt oversendelsen fra politidistriktet fulgte kopi av politiets Politioperative register om hendelsen.

Spesialenhetens etterforskning

Anmeldelse og kopi av Politioperativt register er mottatt fra Sør-Øst politidistrikt.

Politiførstebetjent A er avhørt med status som mistenkt.

Politibetjent E og D er avhørt som vitner.

Spesialenheten for politisaker

Besøk: Grønneggt. 82

Post: Postboks 93, 2301 HAMAR

Tel: 62556100 Faks: 62556102

E-post: post@spesialenheten.no

MWI004

Spesialenheten har utarbeidet egenrapporter i forbindelse med oversendelse av sak fra Sør-Øst politidistrikt, frigivelse av våpenet, samt om undersøkelser vedrørende hvilken ammunisjon som ble benyttet i tjenestevåpenet.

Det er utarbeidet illustrasjonsmappe fra åstedet.

Spesialenheten besluttet frigivelse av pistolen 4. oktober 2016, da det ikke forelå påstander om eller mistanke om feil eller mangler ved våpenet.

Nærmere om sakens faktum

Politiførstebetjent A har forklart at hun var operativ med IP 4-godkjenning og at hun kjørte fast patrulje hver sjette helg. I egenrapport skrevet av Spesialenheten 12. oktober 2016 fremgår at politiførstebetjent A i forbindelse med avhøret fremviste dokumentasjon på at hun hadde IP 4-godkjenning. Spesialenheten legger således til grunn at hun hadde nødvendig godkjenning. I følge A ble hun siste gang godkjent i 2015. Hun skulle til regodkjenning tre uker etter hendelsen 10. september. A opplyste at hun har fulgt all opplæring som er tilbudt av politidistriktet. Hun arbeider sjelden "på gaten" og har kun unntaksvis bevæpnet seg. Under perioden hvor politiet hadde alminnelig bevæpning, bar hun unntaksvis våpen. Som følge av dette har hun lite erfaring med tømning/sikring/nedspenning av våpen, utenom det som følger av trening og godkjenningen.

Den 10. september 2016 fikk politiførstebetjent A og politibetjent E et tilbud om privat betalt overtid i forbindelse med et ungdomsarrangement ved Ibsenhuset i Skien. Arrangementet skulle vare fra kl. 18.00 til kl. 22.30. De hadde med seg våpen i bilen i tilfelle de skulle bli tilkalt til andre oppdrag i løpet av tjenestesettet. De lyttet hele tiden til sambandet og etter hvert meldte operasjonssentralen om en mann som kanskje bar våpen ved Odd stadion. Patruljen meldte tilbake at de var i området og var tilgjengelig ved behov. De ønsket ikke at denne mannen skulle komme i nærheten av Ibsenhuset hvor det var mange ungdommer samlet. Det ble gitt ordre om bevæpning og de skulle bemanne en observasjonspost. De holdt seg i nærheten av arrangementet og stod med ladd pistol i hylster foran Ibsenhuset. Etter kort tid meldte operasjonssentralen tilbake at oppdraget var avsluttet. Politiførstebetjent A og politibetjent E gikk da tilbake til tjenestebilen som sto parkert inntil en murvegg på høyre side på toppen av en bratt bakke som førte til biblioteket. Inngangen til arrangementet var ca. 50 meter fra der bilen var parkert.

Politibetjent E stilte seg opp ved passasjersiden med døren åpen og politiførstebetjent A stilte seg ved bakhjørnet på samme side av bilen, det vil si utenfor skyvedøren på høyre side bak. De skulle tømme pistolene og A stod slik plassert at hun ikke så hvordan politibetjent E spent ned våpenet sitt. Politiførstebetjent A har forklart at hun husker episoden veldig godt og at hun hele tiden var bevisst på retningen hun pekte pistolen i. Hun dro sleiden tilbake, fanget opp patronen som den hadde vært ladet med, og så at kammeret var tomt. Deretter førte hun sleiden framover igjen. Hele tiden stod hun med ryggen mot inngangen hvor ungdommene var og hadde våpenet i sikker retning. Da hun førte sleiden tilbake igjen, tenkte hun å gjøre akkurat slik som de pleier på skytebanen ved ta avtrekk mot bakken. Hun siktet skrått ned i asfalten like foran seg. Hun tok avtrekk og da sa det pang. Hun ble stående i samme stilling og sa noe sånt som "faen, faen".

Politiførstebetjent A skjønnte ganske umiddelbart at hun hadde glemt å ta ut magasinet før hun dro sleiden tilbake og så slapp den frem igjen. Hun hadde heller ikke tatt "press

check" før hun tok avtrekket. Politiførstebetjent A har forklart at hun kjenner godt til regelverket og har erkjent at hun ikke fulgte det. I ettertid har hun tenkt på hvordan dette kunne skje i og med at hun hadde fulgt prosedyren flere ganger tidligere. Hun har vansker med å forstå det som skjedde siden hun aldri før hadde glemt å følge riktig prosedyre. Politiførstebetjent A mener at hun har fått tilstrekkelig opplæring i nedspenning av våpen og at dette var en ren forglemmelse fra hennes side.

Politiførstebetjent A mener at hendelsen ikke var egnet til å volde fare for andre. Hun hadde ikke fingeren på avtrekkeren før hun skulle ta avtrekk og pistolen ble holdt i sikker retning ned mot asfalten og langs bilen. Dette var ca. 30 grader på skrått fra henne selv og langt fra andre personer. Bortsett fra politibetjent E stod det en person fra Røde Kors ca. 30 meter bak henne. Politiførstebetjent A var ikke kjent med om det var noen ungdommer utenfor inngangen i det skuddet ble avfyrt. Hun erkjenner ikke straffeskyld for forholdet.

Politibetjent E har i all hovedsak forklart det samme som politiførstebetjent A hva gjelder oppdraget de var på denne kvelden. Etterpå gikk de tilbake til bilen, en uniformert Mercedes Vito, for å tømme våpnene. Han stilte seg opp ved høyre fordør, litt på skrått fremover, og hadde våpenet ned mot asfalten.

Politiførstebetjent A stod bak skyvedøren på samme side av bilen. Politibetjent E konsentrerte seg om prosedyren og tømte våpenet sitt på vanlig måte. Deretter hørte han plutselig at et skudd gikk av. Han skjønnte umiddelbart hva som hadde skjedd og la raskt fra seg våpenet sitt og snudde seg mot kollegaen som hadde "frosset" og stod med våpenet foran seg, pekende ned i bakken. Skuddet hadde gått på skrå langs bilen. Han så at hun var ok og at ingen var skadd. Personene fra Røde Kors stod bak dem, inntil veggen på biblioteket, ca. 10-15 meter unna. Det var ingen andre personer i området da hendelsen fant sted. Deretter overtok han As pistol og så at magasinet fortsatt sto i. Han foretok tømning og nedspenning og låste våpenet ned. Politiførstebetjent A uttalte etter en kort stund at hun hadde glemt å ta ut magasinet og at hun hadde hatt fokus på å fange opp patronen i det hun dro sleiden tilbake. Han anså hendelsen som et klart instruksbrudd, men ikke som et lovbrudd. Etter politibetjent Es oppfatning var han selv aldri i noen fare. Slik politiførstebetjent A sto plassert hadde hun heller ikke selv vært i fare.

D har forklart at han var administrativ leder for Røde Kors i Skien og at han den aktuelle kvelden var vaktleder under ungdomsarrangementet ved Ibsenhuset i Skien. Da skuddet ble avfyrt sto han alene utenfor biblioteket med ryggen til politipatruljen som hadde parkert et stykke unna. D så ikke selve skyteepisoden, men snudde seg da han hørte smellet. Han så at politikvinnen sto og lente seg til politibilen. Han gikk bort og spurte om det gikk bra med henne. Hun så litt sjokkert ut. Hun bekreftet det og at ingen var skadd. Da han kom bort hadde hun ikke våpenet i hendene. I følge D sto det 2-3 personer fra arrangøren utenfor inngangen, men litt lengre unna enn det han selv hadde stått. D mener han stod ca. 50 meter fra politibilen, men er noe usikker. D vet ikke skuddretningen siden han ikke så selve hendelsen. Han følte ikke at han selv eller noen andre i nærheten var i fare.

Illustrasjonsmappe fra åstedet er utarbeidet av Spesialenheten etter anvisninger fra politiførstebetjent A og politibetjent E. Mappen viser politibilens og tjenestepersonenes plassering, samt merket etter skuddet i asfalten. Fotografier viser at det er en høy steintrapp i området like bak stedet hvor tjenestebilen var plassert.

I samtale med politiinspektør C ved Sør-Øst politidistrikt den 12. oktober 2016, fikk Spesialenheten opplyst at politidistriktet benytter ammunisjon av type "Short Stop" 9x19 mm. Ved undersøkelse av politiførstebetjent As våpen er det konstatert at hun også brukte denne ammunisjonstypen.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker har som oppgave å etterforske og påtaleavgjøre saker som gjelder spørsmålet om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1 første ledd.

Saken er vurdert i forhold til straffeloven 2005 § 188 som trådte i kraft 1. oktober 2015. Bestemmelsen rammer uforsiktig omgang med skytevåpen. Det følger av forarbeidene, Ot.prp. nr.8 (2007-2008), at bestemmelsen med enkelte endringer erstatter straffeloven av 1902 § 352, og i hovedsak viderefører gjeldende rett.

Straffansvar etter straffeloven § 188 er betinget av at gjerningspersonen har brukt eller behandlet skytevåpenet på en uforsiktig måte som er egnet til å volde fare for andres liv eller helse. Det kreves ikke at handlingen faktisk har voldt fare. Det er tilstrekkelig at adferden objektivt sett var egnet til dette. Av rettspraksis vises det blant annet til Rt-1989-439 og Rt-1993-96. Uttrykket "andres liv eller helse" innebærer at fare for lovovertræderens eget liv eller helse ikke rammes. Heller ikke fare for materiell skade rammes.

Det personlige skyldkravet er blandet. Det kreves forsett i forhold til den omstendighet at man har med et skytevåpen å gjøre, mens det er tilstrekkelig med uaktsomhet i forhold til den "uforsiktige omgang" som er "egnet til å volde fare". Bestemmelsen gir uttrykk for en norm som kommer til anvendelse både i de tilfeller hvor selve bevæpningen med skytevåpen er rettmessig og ønskelig (for eksempel politiets våpenbruk) og de tilfeller hvor både bevæpningen og bruken er uønsket. Farepotensialet ved uforsiktig omgang med skytevåpen ligger til grunn for det strenge aktsomhetskravet i straffeloven § 188.

Det fremgår av Rundskriv 2013/013 "Direktiv for forvaltning av politiets tjenestevåpen og ammunisjon" pkt. 1.2 at forvaltning av politiets våpen og ammunisjon blant annet er regulert i sikkerhetsbestemmelser for opplæring og øvelse i politiet gitt av Politidirektoratet. Under punkt 1.4.7 er det fremholdt at den enkelte polititjenestemann som er i befatning med våpen og ammunisjon plikter å sette seg inn i direktivet.

Politiførstebetjent A er IP 4-godkjent og har erfaring fra operativt politiarbeid. Hun har gjennomgått ordinær våpenopplæring og har forklart at hun kjenner instruksverket for håndtering av våpen. Spesialenheten legger videre til grunn at det ikke forelå feil eller mangler ved våpenet.

På bakgrunn av sakens opplysninger, og særlig forklaringen fra politiførstebetjent A selv, finner Spesialenheten det bevist at hun har behandlet skytevåpenet på en uforsiktig måte. Det vises til at hun ikke gjennomførte tømningen av pistolen i henhold til gjeldende regelverk for dette. For det første fjernet hun ikke magasinet fra våpenet. Etter at hun hadde tømt kammeret for patronen som hadde vært der, slapp hun sleiden tilbake slik at en ny patron ble ført inn i kammeret. For det andre unnlot hun å foreta "press check" før hun trykket på avtrekkeren. Denne opptreden er således i strid gjeldende prosedyrer for tømning av våpen og er videre i strid med en eller flere punkter i politiets grunnleggende sikkerhetsregler for behandling av våpen:

- Alle våpen er alltid ladd!
- Hold finger borte fra avtrekkeren til siktene er på målet!
- Ikke sikt på noe/noen du ikke er villig til å beskytte!
- Vær sikker på ditt mål og hva som er bak!

Slik Spesialenheten forstår politiførstebetjent As forklaring, har hun erkjent denne delen av sakens faktiske forhold. Spesialenheten finner at hennes opptreden i så henseende var uaktsom.

Spørsmålet blir videre om skuddet var egnet til å volde fare for andre. Spesialenheten bemerker innledningsvis at avfiring av skarpe skudd utendørs, uten sikker bakgrunn og med andre personer i umiddelbar nærhet, i seg selv tilsier et visst fare- og skadepotensiale. I denne saken blir tjenestepersonenes plassering, samt skuddretningen, sentral for avgjørelsen. Et annet moment er om det ble skutt mot en gjenstand som kunne endret kulens retning eller ikke. Også kulens beskaffenhet ved at det ble brukt "short stop" (ikke helmantel) ammunisjon har betydning. Slike kuler er konstruert for å miste mye energi ved anslag og derved ha mindre rikosjettfare enn tradisjonelle (harde) kuler. Denne kuletypen holder seg også mer samlet enn ellers og er derved mindre utsatt for splintring/fragmentering.

Politiførstebetjent A har forklart at skuddet gikk i sikker retning i forhold til både politibetjent E og andre personer på stedet. Spesialenheten viser til at det bare er hun selv som vet hvilken retning pistolen var rettet i det skuddet ble avfyrt. Det vises til at både politibetjent E og D sto med ryggen til da det smalt. Det foreligger således ikke sikre vitneforklaringer eller tekniske bevis på at det var et farepotensiale. Politibetjent E har også forklart at skuddet gikk på skrå bakover langs bilen. Dette observerte han umiddelbart da han snudde seg etter at skuddet ble avfyrt. Undersøkelser på åstedet viser at det var et merke i asfalten som formentlig stammet fra skuddet. Fotografier fra illustrasjonsmappen viser at det var en høyere steintrapp i området like bak stedet hvor tjenestebilen var plassert. Det var ingen personer her.

Ut fra de foreliggende opplysninger finner Spesialenheten at skuddet fra politiførstebetjent A ikke var egnet til å volde fare for andre. I det etterforskningsresultatet med særlig styrke viser at det ikke har skjedd en straffbar handling henlegges saken som intet straffbart forhold anses bevist.

Vedtak

Saken henlegges for A som intet straffbart forhold anses bevist.

A underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket sendes til politimesteren i Sør-Øst politidistrikt til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 3. november 2016

Jan Egil Presthus

Rune Fossum
juridisk rådgiver